

2018

Bronboekje

EENZAAMHEID EN VERBONDENHEID

Eén op vijf Belgen geeft aan zich regelmatig eenzaam te voelen. Ook tijdens een ziekenhuisopname voelen mensen zich vaak eenzaam. Als patiënt sta je noodgedwongen aan de zijlijn terwijl thuis het leven z'n gewone gang gaat. Op zo'n eenzame momenten voel je dat je als mens maar echt gelukkig wordt van verbonden te zijn met de andere.

Verbondenheid is ook het centrale thema in het schilderij 'Talita koem' van kunstenaar Arcabas dat sinds kort te bezichtigen is in de kapel. U vindt een afbeelding verderop in dit boekje. Het verstrengelende handenspel en het intense oogcontact tussen het kleine meisje en Jezus doen een goddelijk gebeuren vermoeden: het gaat over een levengevende ontmoeting tussen twee mensen.

Dit bronboekje wordt u aangereikt ter gelegenheid van de 'Dag van de Spirituele Zorg'. Samen met de werkgroep 'spirituele dimensie in de zorg' promoot de pastorale dienst spirituele zorgverlening als essentieel onderdeel van een integrale zorgvisie in UZ Leuven.

In dit boekje vindt u een aantal teksten die het thema 'eenzaamheid en verbondenheid' telkens weer op een andere manier belichten.

We hopen dat deze teksten ook u zullen uitdagen en inspireren.

*Martijn Steegen
diensthoofd pastorale dienst
martijn.steegen@uzleuven.be*

Zee

Ik wil alleen zijn met de zee,
ik wil alleen zijn met het strand,
ik wil mijn ziel wat laten varen,
niet mijn lijf en mijn verstand.

Ik wil gewoon een beetje dromen
rond de dingen die ik voel
en de zee, ik weet het zeker,
dat ze weet wat ik bedoel.

Ik wil alleen zijn met de golven,
'k wil alleen zijn met de lucht,
ik wil luist'ren naar mijn adem,
ik wil luisteren naar mijn zucht.

Ik wil luisteren naar mijn zwijgen,
daarna zal ik verder gaan
en de zee, ik weet het zeker,
zal mijn zwijgen wel verstaan.

Toon Hermans

Er bestaat een oud Chinees verhaal over een vrouw, wiens enige kind getroffen is door een ongeneeslijke ziekte. In haar verdriet gaat ze naar een heilige man toe en zegt: "Over welke gebeden, welke magische bezweringen beschikt u om mijn zoon gezond te maken, zoals de overgrote meerderheid van alle kinderen?"

In plaats van haar weg te sturen of met haar te gaan praten zei hij tegen haar: "Breng me een mosterdzaadje uit een huis dat nooit verdriet heeft gekend. Dat zullen we gebruiken om het verdriet uit uw leven te verdrijven". De vrouw ging meteen op pad, op zoek naar dat miraculeuze mosterdzaadje.

Eerst kwam de moeder bij een prachtig herenhuis. Ze klopte op de deur en zei: "Ik zoek een huis dat nooit verdriet heeft gekend. Ben ik hier aan het goede adres?" Ze zeiden tegen haar: "U bent hier beslist aan het verkeerde adres", en begonnen alle tragische gebeurtenissen op te sommen die hen overkomen waren.

De vrouw zei bij zichzelf: "Wie is beter in staat om deze arme, ongelukkige mensen te helpen dan ik, die zelf ongelukkig ben?".

Ze bleef een poosje om hen te troosten, en ging toen verder op haar speurtocht naar een huis dat nooit verdriet had gekend.

Maar waar ze ook kwam, in krotten of paleizen, ze kreeg het ene verhaal na het andere te horen over droefenis en ongeluk.

Uiteindelijk ging ze zo op in het steun bieden aan anderen die verdriet hadden geleden, dat ze haar speurtocht naar het magische mosterdzaadje vergat, zonder te beseffen dat dit inderdaad het verdriet uit haar eigen leven had verdreven.

Harold Kushner

Ik voelde iets
en wist niet goed wat het was.
Wie ben je? vroeg ik.
Gemis, zei je.
O, zei ik.
Je doet me pijn, zei ik.
Ga weg, ik moet je niet.

Maar Gemis zweeg,
was groot en leeg.

Vullen, dacht ik,
ik moet ze vullen,
leegte dient gevuld,
dan verdwijnt Gemis.
Wat wil je? vroeg ik.
Wat heb je nodig?

Maar Gemis zweeg,
ademde diep in en maakte zich
nog wat groter dan ze al was.

Geert De Kockere

Wanneer de weg moeilijk is
ben je zelden geholpen
met te veel wegwijzers
en goede raad.
Beter is het
wanneer iemand
je tegemoetkomt
met een schouder
die steun geeft.
Of wanneer hij een bank
dichtbij weet
waar je kunt rusten.

Kris Gelaude

Lief
Mijn lief, wees alsjeblieft
heel lief voor mij, nu God
mij denkelijk heeft uitgewist.
Mijn lief, blijf alsjeblieft
heel dicht bij mij. Misschien
word ik door God gemist.

Mijn lief, vertrouw ook
nu op mij. Ik ben niet weg,
God ademt mij. Mijn lief
wees alsjeblieft heel lief
voor mij. Misschien heeft God
zich in mijn dood vergist.

Joost Zwagerman

Onder de appelboom

Ik kwam thuis, het was
een uur of acht en zeldzaam
zacht voor de tijd van het jaar,
de tuinbank stond klaar
onder de appelboom

Ik ging zitten en ik zat
te kijken hoe de buurman
in zijn tuin nog aan het spitten
was, de nacht kwam uit de aarde
een blauwer wordend licht hing
in de appelboom

Toen werd het langzaam weer te mooi
om waar te zijn, de dingen
van de dag verdwenen voor de geur
van hooi, er lag weer speelgoed

in het gras en ver weg in het huis
lachten de kinderen in het bad
tot waar ik zat, tot
onder de appelboom

En later hoorde ik de vleugels
van ganzen in de hemel
hoorde ik hoe stil en leeg
het aan het worden was

Gelukkig kwam er iemand naast mij
zitten, om precies te zijn jij
was het die naast mij kwam
onder de appelboom, zeldzaam
zacht en dichtbij
voor onze leeftijd.

Rutger Kopland

Grootvader Mordechai zat s' avonds voor het slapengaan naast het bed van zijn kleinzoon Ernie. Hij dacht even na en zei toen: "Nu moet je eens goed luisteren, jongen. Zet allebei je oren goed open: als een man op zijn eentje lijdt, dan blijft al zijn verdriet bij hem. Begrijp je?"

"Ja, dat snap ik", zei Ernie.

"Maar als een ander naar de man kijkt en zegt: 'Joodse vriend, ik zie dat je veel verdriet hebt.' Wat gebeurt er dan?"

Ernie bewoog onder zijn dekens en het puntje van zijn neus kwam tevoorschijn.

"Ook dat snap ik wel", zei hij bedeesd. "Dan ziet hij met zijn eigen ogen het verdriet van de ander en neemt een deel ervan op zich."

Mordechai zuchtte. Glimlachte even. En zuchtte opnieuw. "En wat als hij blind is? Denk je dat hij dan ook een deel van het verdriet op zich kan nemen?"

"Natuurlijk!", zei Ernie. "Dan kan hij luisteren met zijn oren!"

"En wat als hij doof is?", vroeg Mordechai.

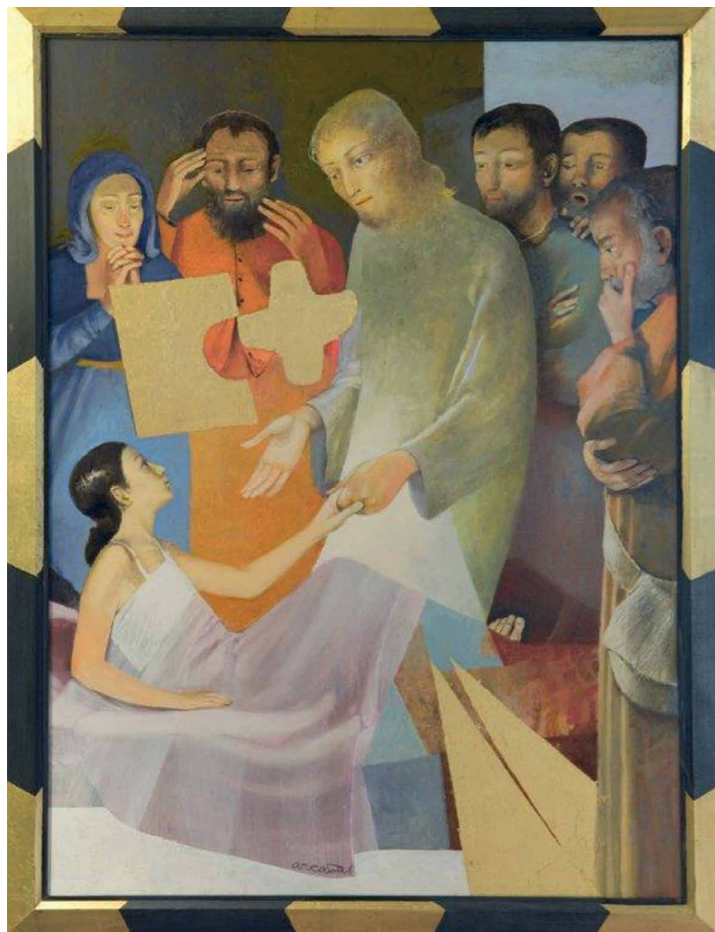
"Nou," zei Ernie ernstig, "dan helpt hij met zijn handen."

"En als die ander heel ver weg is en hem niet kan horen, niet kan zien en zelfs niet kan aanraken? Denk je dat hij dan ook het verdriet op zich kan nemen?" vroeg Mordechai.

"Misschien kan hij het raden?", vroeg Ernie voorzichtig.

Mordechai antwoordde opgetogen: "Precies! Zo is het helemaal, mijn jongen! Zo moet een rechtvaardige mens zijn: hij raadt al het lijden dat er op de wereld is en neemt het op in zijn hart!"

Joods verhaal naar André Schwarz Bart

Daar is de man!
Ze zeggen
dat hij woorden heeft
van leven.
Ze zeggen
dat hij het woord is
van leven.
Maar hij is zo gewoon.
Is hij dat maar,
die grote man
die jou genezen moet?
Heb ik op hem
mijn hoop gesteld?
Heb ik in hem
mijn vertrouwen gelegd?
Hij zegt:
"Waarom die drukte en die tranen?"
Hij is misschien toch anders.
Uit zijn ogen straalt hoop
als licht in de donkere nacht.
Uit zijn handen
vloeit tederheid

als balsem op mijn huid.
Uit zijn woorden klinkt de
kracht
van het eerste
scheppingswoord.
"Meisje, sta op!"

Ik sluit mijn ogen,
durf niet kijken,
niet hopen op wat nooit
gebeurt,
niet geloven in het einde van
de dood.
Liever nog sterf ik aan jou
dan aan valse hoop.
Ik laat je los.
Hij houdt je vast.
"Meisje, sta op!"

Dan plots
beweegt je hand onder de
mijne,

stroomt warmte uit je huid,
plooiën je lippen in een
glimlach
en zit je rechtop!
Geen woorden meer in mij,
alleen de diepe stilte
van het wonder van het leven
als op de eerste dag
dat jij geboren werd.
Geen spoor op mijn gezicht,
alleen de vreugde in mijn
schoot.
Anders dan de anderen
die openscheuren van
verwondering.
Zwijg toch,
geef ruimte aan dit broze
leven.

Ik kijk nog even naar de man
die jou zijn hand reikt
en zichzelf.

Ik zie hoe gewoon hij is.
Zijn kracht huist in dit
gewone
en wordt daardoor
wonderlijk groot.
Want jij staat op!

Nu heb ik eindelijk begrepen
dat in een gewone man,
in een gewone vrouw
een groot geheim kan
schuilgaan.
In dat klein beetje tederheid
en warmte,
in de weinige woorden
en gebaren van genezing
die wij vinden in ons
binnenste
schuilt het wonder.

Iny Driessen

Zie mij.
Noem mij.
Zeg me wie ik ben...

Mens worden
doe je niet alleen.
Het is iets wat gebeurt
met minuscule stapjes.
En nog het meest
door wie je bent
in de ogen van de ander.
Van wie je lief hebt.
Van wie je oproept.
Van wie met je meegaat.
Van wie op je blijft wachten.

Kris Gelaude

Tussen de liefde en de leegte

Ik blijf mijn hele leven reizen
Ik volg de wegen van de twijfel
Ik zoek naar wat ik nooit zal vinden
Want ik wil dwars door de dood heen zingen

Ik wil proberen iets te maken
Ik wil niet breken, ik wil niet haten
Maar op zoek naar mooie woorden
Heb ik de liefde vaak verloren

Ik ben altijd onderweg
Ik ben altijd onderweg
Ik leef onrustig en onzeker
Tussen de liefde en de leegte
Ik ben altijd onderweg
Ik ben altijd onderweg
Ik leef onrustig en onzeker
Tussen de liefde en de leegte

Dit is geen leven om te delen
En toch is heel m'n hart van jou
Maar laat me niet teveel beloven
Want ik blijf m'n dromen trouw

En ik wil nog zoveel woorden zingen
Het is een passionele drang
Ik wil alleen
En alleen bij jou zijn
Maar ik vind nooit de balans

Dus ik blijf altijd onderweg
Ik blijf altijd onderweg
Ik reis onrustig en onzeker
Tussen de liefde en de leegte
Ik ben altijd onderweg
Ik blijf altijd onderweg
Ik reis onrustig en onzeker
Tussen de liefde en de leegte

Ik reis onrustig en onzeker
Tussen de liefde en de leegte
Onrustig en onzeker
De liefde en de leegte
De liefde en de leegte

Stef Bos

Eens vroeg de kleine prins aan de vos: "Wat is verbondenheid?"

De vos zei: "Kijk naar jouw roos. Wat doet haar verschillen van alle andere rozen?"

"Dat ik haar geplant heb en water gegeven, dat ik haar beschut heb tegen te felle zon en te veel regen, dat ik naar haar geluisterd heb."

"Al de tijd aan deze roos besteed, maakt haar zo belangrijk en enig. Versta je?", vroeg de vos.

"Verstaan niet, maar voelen doe ik het wel", zei het prinsje.

"Nu ga ik maar", zei de vos, "dit is mijn geheim: alleen met je hart kan je goed zien. Het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar en ... waar je als je tijd en aandacht aan besteed hebt, dat blijft, onzichtbaar diep, maar enig en altijd met je verbonden."

Naar Antoine de Saint- Exupéry, 'De Kleine Prins'

Dit bronboekje wordt u aangeboden door de
pastorale dienst van UZ Leuven ter gelegenheid van
de '**Dag van de Spirituele Zorg**'
die plaatsvindt op dinsdag 16 oktober 2018.

Tussen 11.45 en 14.15 uur vindt er een inspirerend middaggebed
plaats in de kapel. U kunt dit concert volgen op het UZ Leuven-
kanaal op uw Octopuz-scherm.

Fotograaf: **GOEDELE MISEUR**

Meer weten?

Pastorale dienst UZ Leuven - www.uzleuven.be/pastorale-dienst
tel. 016 34 86 20 of 016 34 07 29